

**Қостанай облысының орта білім беру
ұйымдарында психологиялық қызметтің жұмыс істеу
қағидасын бекіту туралы**

"Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы" 2001 жылғы 23 қаңтардағы Қазақстан Республикасы Заңының 27-бабына, "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 6-бабы 2-тармағының 24-7) тармақшасына сәйкес Қостанай облысының әкімдігі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қостанай облысының орта білім беру ұйымдарында психологиялық қызметтің қоса беріліп отырған жұмыс істеу қағидалары бекітілсін.

2. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

**Облыс әкімі
Н.САДУАҚАСОВ.**

Нормативтік құқықтық кесімдерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде
2015 жылғы 12 наурыздағы № 5417
болып тіркелген.

*Әкімдіктің 2015 жылғы 9 ақпандағы № 42
қаулысымен бекітілді*

***Қостанай облысының орта білім беру ұйымдарында психологиялық
қызметтің жұмыс істеу қағидалары***

1. Жалпы ережелер

1. Қостанай облысының орта білім беру ұйымдарында психологиялық қызметтің жұмыс істеуінің осы Қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) Қостанай облысының орта білім беру ұйымдарында психологиялық қызметтің жұмысын (бұдан әрі – Психологиялық қызмет) реттейді.

2. Психологиялық қызмет көрсету Қазақстан Республикасының Конституциясы, "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы, Бала құқықтары туралы конвенция, сондай-ақ осы Қағидалар шеңберінде жүзеге асырылады.

3. Психологиялық қызметтің құрылымы білім беру ұйымдарының тұрпатына, түріне және қажеттілігіне, педагог-психологтар штатының бірлік санына қарай айқындалады.

4. Психологиялық қызметтің құрамына педагог-психологтар, әлеуметтік педагогтар, сынып жетекшілері, медициналық қызметкерлер, келісім бойынша ата-аналар комитетінің өкілдері кіреді.

2. Психологиялық қызметтің мақсаттары мен міндеттері

5. Психологиялық қызметтің мақсаты – білім беру ұйымдарында білім алушылардың психикалық және психологиялық денсаулығын сақтау, қолайлы әлеуметтік-психологиялық жағдай жасау және оқу-тәрбиелеу үдерісіне қатысушыларға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету.

6. Психологиялық қызметтің міндеттері:

1) білім алушылардың тұлғалық және зияткерлік дамуына ықпал ету, өзін-өзі тәрбиелеу және өзін-өзі дамыту қабілетін қалыптастыру;

2) білім алушыларға ақпараттық қоғамның жылдам дамуында олардың табысты әлеуметтенуіне психологиялық тұрғыдан жәрдем көрсету;

3) білім алушылардың тұлғасын психологиялық-педагогикалық зерделеу негізінде әрбір білім алушыны жеке тұрғыдан қамтамасыз ету;

4) психологиялық диагностиканы жүргізу және білім алушылардың шығармашылық әлеуетін дамыту;

- 5) психологиялық қиыншылықтар мен білім алушылардың проблемаларын шешу бойынша психологиялық түзету жұмыстарын жүзеге асыру;
- 6) білім алушылардың психикалық денсаулығын сақтау;
- 7) психологиялық-педагогикалық проблемаларды шешуде және оқу-тәрбие жұмыстарының қолайлы әдістерін таңдауда ата-аналар мен педагогтерге (немесе оларлы ауыстыратын тұлғаларға) консультациялық көмек көрсету.

3. Психологиялық қызмет жұмысының негізгі бағыттары мен мазмұны

7. Психологиялық қызмет өз қызметін: психодиагностикалық, консультациялық, ағартушылық-профилактикалық, түзету-дамытушылық бағыттар бойынша жүзеге асырады.

8. Психодиагностикалық бағыттар:

- 1) олардың психикалық дамуын айқындау мақсатында білім алушыларды психологиялық диагностикалау;
- 2) білім алушылардың бейімделуі, дамуы мен әлеуметтенуі мақсатында оларды кешенді психологиялық тексеру;
- 3) білім алушылардың қабілеттілігі, қызығушылығы және икемділігін психологиялық диагностикалау;
- 4) психологиялық диагностиканың қорытындысы бойынша тұжырымдамалар мен ұсыныстарды дайындау.

9. Консультациялық бағыттар:

- 1) білім алушыларға, ата-аналар (немесе оларды ауыстыратын тұлғаларға) мен педагогтерге олардың сұранысы бойынша консультация беру;
- 2) білім алушыларға, ата-аналар (немесе оларды ауыстыратын тұлғаларға) мен педагогтерге жеке тұлғалық, кәсіптік өзін-өзі айқындау проблемалары және қоршаған ортамен өзара қарым-қатынастар бойынша жеке консультация жүргізу;
- 3) күйзелістік, жанжалдық, қатты эмоционалды күйзелістік жағдайда болып табылатын білім алушыларға психологиялық қолдау көрсету;
- 4) тұлғааралық және топаралық жанжалдарды шешуде делдалдық жұмыстарды ұйымдастыру.

10. Ағартушылық-профилактикалық бағыттар:

- 1) білім алушылар мен педагогтердің өзін-өзі айқындауына, кәсіптік өсуіне ықпал ету;
- 2) білім алушылардың бейімсізділігін алдын алу;
- 3) әдістемелік пен педагогикалық кеңестің және медициналық-психологиялық-педагогикалық консилиумдарының жұмысына ықпал ету;
- 4) педагог-психологтың және кең көлемде талап етілетін мамандардың кәсіптік құзыреттілігі, функционалдық міндеттері шеңберінен шығатын проблемаларды шешу бойынша (дәрігерлерге, дефектологтарға, логопедтерге, тифлопедагогтарға және басқа) аралас-мамандармен өзара жұмыс жүргізу.

11. Түзету-дамытушылық бағыттар:

- 1) психологиялық-педагогикалық тренингтер өткізу;
- 2) білім алушылар мен педагогтердің тұлғалық, зияткерлік, эмоционалды-жігерлік, шығармашылық даму үйлесімділігі бойынша психологиялық түзету және дамыту сабақтарын ұйымдастыру.

12. Психологиялық қызмет жеке немесе топтық негізде білім алушыларға, олардың ата-аналарына (немесе оларды ауыстыратын тұлғаларға) және педагог қызметкерлерге жұмыстың диагностикалық, дамытушылық, түзету және профилактикалық түрлері кешенін жүргізу үшін жекелеген ғимараттарға орналасқан және қажетті жағдайлармен қамтамасыз етілген педагог-психолог кабинеті базасында жұмыс істейді.

13. Психологиялық қызметтің жұмысы әкімшілікпен, педагогикалық ұжыммен, медициналық қызметкерлермен, психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациялармен, ата-аналармен (немесе оларды ауыстыратын тұлғалармен) тығыз байланыста жүзеге асырылатын болады.

14. Білім беру ұйымдарында психологиялық қызметтің жұмысын білім беру ұйымының басшысы үйлестіреді.

4. Педагог-психологтың құқықтары мен міндеттері

15. Педагог-психологтың құқықтары:

- 1) білім беру ұйымының тұрпатына, түріне және қажеттілігіне, сондай-ақ білім бөлімі мен басқармасының ұсыныстарына сәйкес қызметтің басым бағыттарын таңдау;
- 2) білім алушылармен, олардың ата-аналарымен (немесе оларды ауыстыратын тұлғалармен) және педагогтармен психодиагностикалық, консультациялық, түзету-дамытушылық, ағартушылық-профилактикалық, ұйымдастырушылық-педагогикалық жұмыстардың нысанын және әдісін таңдау;
- 3) кәсіптік міндеттерді шешу жолдары мен құралдарын таңдау, жұмыстардың әртүрлі түрлерін өткізудің кезектілігін белгілеу;
- 4) оқу-тәрбие үдерісін ұйымдастыру бойынша құжаттамалармен, мектептің білім алушылары мен педагог қызметкерлерінің жеке істерімен танысу;
- 5) кәсіптік міндеттерді орындауға байланысты дербес пәндер бойынша біліктілікті арттыру және жетілдіру жүйесінде мерзімдік даярлаудан (қайта даярлаудан) өту;
- 6) білім алушылардың, тәрбиеленушілердің дамуында ауытқушылық (ақыл-ой, эмоционалды) деңгейін, сондай-ақ әлеуметтік дамуының әртүрлі бұзушылықтарын айқындау және оларды психологиялық-педагогикалық түзетуді жүргізу;
- 7) өзінің кәсіби құзыреттілігі мен лауазымдық міндеттері шегінде мәселелерді қарастыру және шешімдерді қабылдау;
- 8) өзінің құзыреттілігі шегінде әдістемелік және педагогикалық кеңестердің, әдістемелік бірлестіктердің (кафедралардың), медициналық-психологиялық-педагогикалық консилиумдардың жұмысына қатысу;
- 9) Психологиялық қызметтің жұмысын жетілдіру мәселесі бойынша білім беру органдарына ұсыныспен шығу.

16. Педагог-психолог міндетті:

- 1) білім алушылардың психикалық және психологиялық денсаулығын сақтауға бағытталған кәсіптік қызметті жүзеге асыруға;
- 2) жалпы әлеуметтік, практикалық, жастық және педагогикалық психологияда психологиялық ғылымның жаңа жетістіктерімен танысады, жұмыста диагностикалық, дамытушылық, әлеуметтік-психологиялық, түзету және профилактикалық жұмыстардың заманауи ғылыми-негізделген әдістемелерін ішінара қолдануға;
- 3) кәсіптік құпияны жария етпеуге, диагностикалық және консультациялық жұмыс нәтижесінде алынған мәліметтерді, егер олармен танысу білім алушыға немесе оның айналасындағыларға зиян келтірсе, сондай-ақ егер сыналатындарды тексеру нәтижелерінің анонимдік кепілдіктер берілген жағдайда таратпауға;
- 4) білім алушыларға, олардың ата-аналарына (немесе оларды ауыстыратын тұлғаларға), педагогтерге жеке, кәсіптік және басқа да мәселелерді шешуде психологиялық көмек көрсетуге және қолдауға;
- 5) тиісті біліктілік санатына аттестациядан өтуге және оны аттестациядан ойдағыдай өткен жағдайда алуға;
- 6) білім алушылардың бейәлеуметтік әрекеттерінің алдын алуға және оларды уақытылы түзетуді жүзеге асыруға;
- 7) білім беру ұйымдарында қарым-қатынастарды үйлестіруді қалыптастыруға және білім алушылардың әлеуметтік бейімсіздіктің және аутодеструктивті мінез-құлқы туындауының алдын алу бойынша іс-шараларды жүзеге асыруға;
- 8) білім алушыларды, олардың ата-аналарын (немесе оларды ауыстыратын тұлғаларды) және педагогтерді психологиялық мәдениетке қалыптастыруға және дамытуға;
- 9) осы Қағидаларға сәйкес Психологиялық қызметтің жұмыс істеу құжаттамасын жүргізуге.

5. Психологиялық қызметтің жұмыс істеу құжаттамасы

17. Психологиялық қызметте мынадай құжаттамалар болуы керек:

- 1) Психологиялық қызметтің жұмысын ұйымдастыру қағидалары;
- 2) білім беру ұйымының басшысымен бекітілген педагог-психологтың пер-спективалық жұмыс жоспары;
- 3) психологиялық қызметтің жұмыс түрлерін (психодиагностикалар, дамыту, түзету, ағартушылық, сараптамалық, әдістемелік жұмыстарды, жеке және топтық консультация беру, психологиялық қызметке сұраныс беру) есепке алуды тіркеу журналы;

- 4) психологиялық диагностикалау бағдарламаларын, психологиялық тренингтерді, дамыту және түзету жұмыстары;
- 5) білім алушылардың психологиялық дамуының жеке карталарын, топтық психологиялық портреттерін;
- 6) психологиялық сабақтардың, тренингтердің, психодиагностикалық әдістемелердің және психологиялық жұмыстың басқа да нысандарының әдістемелік әзірлемелері;
- 7) Психологиялық қызметтің жұмысы туралы талдамалық есептері (жарты жылдағы, оқу жылы);
- 8) психологиялық тексерудің нәтижелері, қорытындылары.

Об утверждении Правил деятельности психологической службы в организациях среднего образования Костанайской области

В соответствии со статьей 27 Закона Республики Казахстан от 23 января 2001 года "О местном государственном управлении и самоуправлении в Республике Казахстан", подпунктом 24-6) пункта 2 статьи 6 Закона Республики Казахстан от 27 июля 2007 года "Об образовании" акимат Костанайской области **ПОСТАНОВЛЯЕТ**:

1. Утвердить прилагаемые Правила деятельности психологической службы в организациях среднего образования Костанайской области.
2. Настоящее постановление вводится в действие по истечению десяти календарных дней после дня его первого официального опубликования

**Аким области
Н.САДУАКАСОВ.**

Зарегистрировано в Реестре государственной регистрации
нормативных правовых актов
12 марта 2015 года под № 5417

*Утвержден постановлением акимата
от 9 февраля 2015 года № 42*

***Правила деятельности психологической службы в организациях среднего образования
Костанайской области***

1. Общие положения

1. Настоящие Правила деятельности психологической службы в организациях среднего образования Костанайской области (далее-Правила) регулируют деятельность психологической службы в организациях среднего образования Костанайской области (далее – Психологическая служба).

2. Психологическая служба осуществляется в рамках Конституции Республики Казахстан, Закона Республики Казахстан от 27 июля 2007 года "Об образовании", Конвенции о правах ребенка, а также настоящих Правил.

3. Структура Психологической службы определяется типом, видом и потребностями организации образования, количеством штатных единиц педагогов-психологов.

4. В состав Психологической службы могут входить педагоги-психологи, социальные педагоги, классные руководители, медицинские работники, представители родительских комитетов по согласованию.

2. Цели и задачи психологической службы

5. Цель Психологической службы - способствовать сохранению психического и психологического здоровья обучающихся, создание благоприятного социально-психологического климата в организации образования и оказание психолого-педагогической поддержки участникам учебно-воспитательного процесса.

6. Задачи Психологической службы:

- 1) содействие личностному и интеллектуальному развитию обучающихся, формирование способности к самовоспитанию и саморазвитию;
- 2) оказание психологической помощи обучающимся в их успешной социализации в условиях быстро развивающегося информационного общества;
- 3) обеспечение индивидуального подхода к каждому обучающемуся на основе психолого-педагогического изучения его личности;
- 4) проведение психологической диагностики и развитие творческого потенциала обучающихся;
- 5) осуществление психокоррекционной работы по решению психологических трудностей и проблем обучающихся;
- 6) охрана психического здоровья обучающихся;

7) оказание консультативной помощи родителям (или лицам их заменяющих) и педагогам в решении психолого-педагогических проблем в выборе оптимальных методов учебно-воспитательной работы.

3. Основные направления и содержание деятельности Психологической службы

7. Психологическая служба осуществляет свою деятельность по следующим направлениям: психодиагностическое, консультативное, просветительно-профилактическое, коррекционно-развивающее.

8. Психодиагностическое направление включает:

- 1) психологическую диагностику обучающихся с целью определения их психического развития;
- 2) комплексное психологическое обследование обучающихся с целью их адаптации, развития и социализации;
- 3) психологическую диагностику способностей, интересов и склонностей обучающихся;
- 4) подготовку заключений и рекомендаций по итогам психологической диагностики.

9. Консультативное направление включает:

- 1) консультирование обучающихся, родителей (или лиц их заменяющих) и педагогов по их запросам;
- 2) индивидуальное консультирование обучающихся, родителей (или лиц их заменяющих) и педагогов по проблемам личностного, профессионального самоопределения и взаимоотношений с окружающими;
- 3) оказание психологической помощи обучающимся, находящимся в состоянии стресса, конфликта, сильного эмоционального переживания;
- 4) организацию посреднической работы в разрешении межличностных и межгрупповых конфликтов.

10. Просветительно-профилактическое направление включает:

- 1) содействие профессиональному росту, самоопределению обучающихся и педагогов;
- 2) предупреждение дезадаптации обучающихся;
- 3) содействие работе методического и педагогического советов и медико-психолого-педагогических консилиумов;
- 4) осуществление взаимодействия со специалистами – смежных профессий (врачами, дефектологами, логопедами, тифлопедагогами и другими) по решению проблем, выходящих за рамки функциональных обязанностей, профессиональной компетенции педагога-психолога и требующего участия широкого круга специалистов.

11. Коррекционно-развивающее направление включает:

- 1) проведение психолого-педагогических тренингов;
- 2) организацию психокоррекционных и развивающих занятий по гармонизации личностного, интеллектуального, эмоционально-волевого, творческого развития обучающихся и педагогов.

12. Психологическая служба функционирует на базе кабинета педагога-психолога, по возможности размещенного в отдельном помещении и обеспеченного необходимыми условиями для проведения комплекса диагностических, развивающих, коррекционных и профилактических видов работ с обучающимися, их родителями (или лицами их заменяющими) и педагогическими работниками в индивидуальном или групповом формате.

13. Работа Психологической службы осуществляется в тесном взаимодействии с администрацией, педагогическим коллективом, медицинскими работниками, психолого-медико-педагогическими консультациями, родителями (или лицами их заменяющими).

14. Деятельность Психологической службы в организации образования координируется руководителем организации образования.

4. Права и обязанности педагога-психолога

15. Педагог-психолог имеет право:

- 1) выбирать приоритетные направления деятельности в соответствии с типом, видом и потребностями организации образования, а также рекомендациями отдела и управления образования;
- 2) выбирать формы и методы психодиагностической, консультативной, коррекционно-развивающей, просветительно-профилактической, организационно-педагогической работы с обучающимися, их родителями (или лицами их заменяющими) и педагогами;
- 3) выбирать пути и средства решения профессиональных задач, устанавливать очередность проведения различных видов работ;

4) знакомиться с документацией по организации учебно-воспитательного процесса, личными делами обучающихся и педагогических работников школы;

5) проходить периодическую подготовку (переподготовку) в системе повышения квалификации и совершенствования по дисциплинам, связанными с выполнением профессиональных задач;

6) определять степень отклонений (умственных, эмоциональных) в развитии обучающихся, воспитанников, а также различного вида нарушений социального развития и проводить их психолого-педагогическую коррекцию;

7) рассматривать вопросы и принимать решения строго в границах своей профессиональной компетенции и должностных обязанностей;

8) принимать участие в работе методического и педагогического советов, методических объединений (кафедр), медико-психолого-педагогического консилиума в пределах своей компетенции;

9) выходить с предложениями в органы образования по вопросам совершенствования работы Психологической службы.

16. Педагог-психолог обязан:

1) осуществлять профессиональную деятельность, направленную на сохранение психического и психологического здоровья обучающихся;

2) знакомиться с новейшими достижениями психологической науки в целом, в социальной, практической, возрастной и педагогической психологии в частности, применять в работе современные научно-обоснованные методы диагностической, развивающей, социально-психологической, коррекционной и профилактической работы;

3) не разглашать профессиональную тайну, не распространять сведения, полученные в результате диагностической и консультативной работы, если ознакомление с ними может нанести ущерб обучающемуся или его окружению, а также в тех случаях, когда испытуемым были даны гарантии анонимности результатов исследования;

4) оказывать психологическую помощь и поддержку обучающимся, их родителям (или лицам их заменяющим), педагогам в решении личностных, профессиональных и других проблем;

5) проходить аттестацию на соответствующую квалификационную категорию и получать ее в случае успешного прохождения аттестации;

6) предупреждать асоциальные действия обучающихся и осуществлять их своевременную коррекцию;

7) способствовать гармонизации отношений в организации образования и осуществлять превентивные мероприятия по профилактике возникновения социальной дезадаптации и аутодеструктивного поведения обучающихся;

8) формировать и развивать психологическую культуру обучающихся, их родителей (или лиц их заменяющих) и педагогов;

9) вести документацию деятельности Психологической службы в соответствии с настоящими Правилами.

5. Документация деятельности Психологической службы

17. Психологическая служба должна иметь следующую документацию:

1) правила организации деятельности Психологической службы;

2) перспективный план работы педагога-психолога, утвержденный руководителем организации образования;

3) журнал регистрации учета видов работ Психологической службы (психодиагностической, развивающей, коррекционной, просветительской, экспертной, методической работы, индивидуальных и групповых консультаций, запросов на психологические услуги);

4) программы психологического диагностирования, психологических тренингов, развивающей и коррекционной работы;

5) индивидуальные карты психологического развития обучающихся, групповые психологические портреты;

6) методические разработки психологических занятий, тренингов психодиагностических методик и других форм психологической работы;

7) аналитические отчеты о деятельности Психологической службы (за полугодие, учебный год);

8) результаты психологического обследования, заключения.